

ЗВІД ВІДГУКІВ
до першої редакції
проєкту стандарту державної мови або змін до стандарту державної мови
«Термінологія безбар'єрності»

№ з/п	Структурний елемент проєкту стандарту державної мови або змін до стандарту державної мови, пояснювальні записки	Найменування суб'єкта, дата і номер листа	Поточна редакція	Зауваження та/або пропозиції	Висновок робочої групи
1	2	3	4	5	6
1.	Текст проєкту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Станіславчук Оксана Володимирівна, <i>доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці Львівського державного університету безпеки</i>	–	<i>Додати словникову статтю інклюзивний простір Середовище, спроектоване та організоване таким чином, щоб забезпечити комфортне, безпечне та повноцінне користування усіма його елементами для людей з різними потребами без необхідності спеціальної адаптації.</i>	Не враховано. В проєкті Стандарту вже є аналогічний термін – «безбар'єрний простір»

		<i>життєдіяльності</i> (лист від 24.11.2025 № 2099/25)			
			–	<p><i>Додати словникову статтю</i> доступні формати інформації Формати подання текстового, візуального та аудіовізуального контенту, що забезпечують рівний доступ до інформації для людей з різною здатністю сприйняття: субтитри, сурдопереклад, аудіоописи, текстові альтернативи, адаптовані PDF, аудіоверсії тощо.</p>	<p>Враховано. До переліку термінів доданий термін “доступні формати інформації”, але у наступній редакції: Формати подання текстового, візуального та аудіовізуального контенту, що забезпечують рівний доступ до інформації для людей з різною здатністю сприйняття: субтитри, переклад жестовою мовою, аудіоописи, текстові альтернативи, адаптовані PDF, аудіоверсії тощо.</p>
			–	<p><i>Додати словникову статтю</i> асистивні технології Технічні, програмні або апаратні засоби, що підтримують людину з порушеннями функціонування у сприйнятті інформації, пересуванні, комунікації, навчанні</p>	<p>Враховано частково. Додається термін “допоміжні засоби і технології”, який відповідає запропонованому визначенню</p>

				чи виконанні повсякденних дій, забезпечуючи можливість брати участь у суспільному житті на рівних умовах.	
			–	<i>Додати словникову статтю</i> інклюзивні комунікації Спосіб подання інформації, що забезпечує її зрозумілість, доступність, недискримінаційність та повагу до різних соціальних груп незалежно від особистих чи соціальних ознак.	Не враховано. В проекті Стандарту вже є аналогічний терміни – «безбар’єрні комунікації»
			–	<i>Додати словникову статтю</i> безбар’єрні рішення Інженерні, цифрові, організаційні, архітектурні або комунікаційні рішення, що усувають або зменшують бар’єри та забезпечують рівний доступ людини до простору, послуг і інформації.	Враховано
			–	<i>Додати словникову статтю</i> доступна навігація Система візуальних, тактильних, звукових або цифрових маркерів, що забезпечує можливість орієнтування у просторі людям з різними сенсорними та когнітивними особливостями.	Враховано.
			–	<i>Додати словникову статтю</i> технічні засоби реабілітації	

				Пристрої, обладнання та допоміжні засоби, що полегшують пересування, самообслуговування, комунікацію або сприйняття інформації людьми з порушеннями функціонування (крісло колісне, тростина, слуховий апарат, ортез тощо).	Не враховано. У проєкті Стандарту є інший аналогічний термін – «допоміжні засоби та технології».
			–	<i>Додати словникову статтю</i> асистивні засоби та методи підтримки Комплекс технічних, педагогічних, інформаційних або організаційних рішень, що допомагають людині долати бар'єри у повсякденному житті, навчанні, роботі чи комунікації.	Враховано частково. До переліку термінів доданий термін “допоміжні засоби та методи підтримки”, але у запропонованому визначенні.
			–	<i>Додати словникову статтю</i> універсальне навчальне середовище Освітнє середовище, створене за принципами універсального дизайну, що забезпечує можливість отримання знань усіма здобувачами освіти незалежно від їхніх індивідуальних особливостей, стилів навчання або рівнів функціонування.	Враховано. До переліку термінів доданий термін “універсальне навчальне середовище”, але у наступній редакції: Освітнє середовище, створене за принципами універсального дизайну, що забезпечує можливість отримання знань усіма здобувачами освіти

					незалежно від їхніх індивідуальних потреб у підтримці, стилів навчання або рівнів функціонування.
			–	<p><i>Додати словникову статтю</i> інклюзивна мова Мова, що уникає дискримінаційних, стигматизуючих, гендерно упереджених або виключальних висловів та забезпечує повагу, видимість і рівність для всіх соціальних груп.</p>	Не враховано. У проєкті Стандарту вже є термін "безбар'єрна мова"
			–	<p><i>Додати словникову статтю</i> соціальний супровід Форма індивідуальної підтримки людини у взаємодії з установами, службами та соціальними системами, спрямована на забезпечення доступу до послуг, підвищення самостійності та інтеграції в суспільне життя.</p>	Враховано. Додано термін "соціальний супровід", але у наступній редакції: Форма індивідуальної підтримки людини у взаємодії з установами, службами та соціальними системами, спрямована на забезпечення доступу до послуг, підвищення самостійності та залучення в суспільне життя.

			–	<p><i>Додати словникову статтю</i> людина з тимчасовою втратою мобільності Людина, яка тимчасово має обмеження у пересуванні через травму, хірургічне втручання, вагітність, гостре захворювання або інші чинники й може потребувати пристосування середовища чи підтримки.</p>	<p>Враховано. Додано термін “людина з тимчасовою втратою мобільності”, але у наступній редакції: Людина, яка тимчасово має порушення у пересуванні через травму, хірургічне втручання, вагітність, гостре захворювання або інші чинники й може потребувати пристосування середовища чи підтримки.</p>
			–	<p><i>Додати словникову статтю</i> модератор/ка доступності (фахівець із доступності) Фахівець, відповідальний за аудит, планування, впровадження та моніторинг безбар’єрних рішень у фізичному, інформаційному чи цифровому середовищі установи, організації або громади.</p>	<p>Не враховано. Проєкт Стандарту вже містить аналогічний термін” фахівець із безбар’єрності”.</p>
			–	<p><i>Додати словникову статтю</i> антистигматизаційна комунікація</p>	<p>Не враховано. Проєкт Стандарту вже містить аналогічний термін</p>

				Система підходів до подання інформації та взаємодії, що запобігає створенню або поширенню стигм щодо соціальних груп та окремих осіб, підтримує повагу й зменшує упередження.	
			–	<i>Додати словникову статтю</i> інформаційна доступність у кризових ситуаціях Спосіб подання термінових повідомлень (евакуаційних вказівок, попереджень, інструкцій) у форматах, доступних для людей із різними сенсорними, когнітивними або мовними особливостями, що забезпечує їхню безпеку та рівний доступ до рятувальної інформації.	Не враховано. Інформаційна безбар'єрність передбачає доступ до інформації всіх суспільних груп у форматах, що відповідають їхнім потребам, зокрема під час кризових ситуацій.
2.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Мердова Ольга Миколаївна, <i>завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін Донецького державного університету у внутрішніх</i>	4.35 проста мова Спосіб подання інформації, за якого слова, речення і структура тексту є максимально зрозумілими для більшості людей, зокрема й таких, що мають невеликий словниковий запас, низький рівень когнітивного функціонування, порушення мови і мовлення, низький рівень читання, письма або перебувають у стресі.	4.35 проста мова Орієнтована на загальну аудиторію мова, яка передбачає зрозуміле викладення інформації без зайвих бюрократичних формулювань. <i>(Plain Language).</i>	Не враховано. Запропоноване визначення не повною мірою розкриває сутність терміну.

		справ, кандидат юридичних наук, професор, підполковник а поліції (лист на пошту info@mova.gov.ua від) 28.11.2025)			
			–	Додати словникову статтю легка мова Спеціально адаптований варіант інформації для людей з інвалідністю, зокрема для людей із когнітивними порушеннями. (<i>Easy Language</i>).	Не враховано. В проєкті Стандарту є аналогічні терміни – «проста мова».
3.	Текст проєкту стандарту «Терміноло гія безбар'єрно сті»	Вакуленко Максим Олегович, <i>термінолог, доктор філологічних наук</i> (лист від 01.12.2025 № В-1399)	В описі робочої групи активно вживаються фемінативи: <i>експертка, фахівчиня, політологиня, докторка, менеджерка</i> тощо.	Уникати в тексті вживання фемінативів, оскільки вони суперечать: 1) «Словнику української мови» – головному лексикографічному стандарті української мови; 2) загальнонауковому принципу економії та критеріям вдалого терміна в частині стислості; 3) рекомендаціям доктора філологічних наук, професора К. Городенської: <i>Городенська К. Г.: Посада заступника чи</i>	Не враховано Параграф 32, п. 4 Українського правопису (2019) нормативно закріпив можливість і правомірність вживання фемінативів у сучасній українській мові.

				<p>заступниці директора? Українська мова 2, 2016, 43; 4) позиції Інституту української мови НАН України. 5) чинним нормативам, які діють у сфері освіти і науки (наприклад, термінів «докторка», «кандидатка» та інших немає в Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії України» від 12 січня 2022 р. № 44).</p>	
			<p>4.2 адаптація Процес та/або система дій, що спрямовані на пристосування людини до змінних умов внутрішнього та/або навколишнього середовища для забезпечення оптимального рівня життєдіяльності.</p>	<p>«Словник української мови» дає для терміна «адаптація», серед інших, такі тлумачення: 1. <i>біол.</i> Пристосування організму або його окремих органів до умов середовища. 2. <i>соц.</i> Звикання людини до нового середовища, нових умов (роботи, побуту). Отже, бачимо неузгодженість проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності» з загальновизнаним стандартом</p>	<p>Не враховано. Стандарт не є словником, а унормовує і систематизує терміни та визначення понять у сфері безбар'єрності, розширює сферу використання української термінології з питань безбар'єрності. Прийнято іншу</p>

				української мови – «Словником української мови» – в якому, до того ж, проведено розрізнення відмінних понять, які не розрізняє проєкт стандарту «Термінологія безбар'єрності». Це вказує на те, що розробники стандарту не провели достатнього термінологічного дослідження відповідних понять.	пропозицію по цьому терміну, а саме – «Комплекс заходів, що спрямовані на пристосування людини до змінних умов внутрішнього та навколишнього середовища для забезпечення оптимального рівня життєдіяльності»
			<p>4.8 бар'єр Чинник, що перешкоджає повноцінній і рівній участі в житті суспільства людини та/або групи людей за етнічним та соціальним походженням, ознакою раси, кольору шкіри, статі, інвалідності, стану здоров'я, віку.</p>	<p>«Словник української мови» трактує відповідне поняття в такий спосіб: 3. <i>перен.</i> Те, що перешкоджає здійсненню, розвиткові чогонебудь. Отже, укладачі проєкту стандарту «Термінологія безбар'єрності» пропонують гіпонім до цього значення поняття «бар'єр» у чинному стандарті української мови, але пропонують на позначення цього гіпоніма той самий термін «бар'єр». Це суперечить загальномовній тенденції позначати різні поняття різними назвами, критеріям вдалого терміна (зокрема, вимогам точності та суттєвості) та міжнародному стандарту ISO 704,</p>	<p>Не враховано. Стандарт не є словником, а унормовує і систематизує терміни та визначення понять у сфері безбар'єрності, розширює сферу використання української термінології з питань безбар'єрності. Прийнято іншу пропозицію по цьому терміну, а саме – Чинник, зокрема фізичний, архітектурний, технологічний, інформаційний,</p>

				який регулює процес управління термінологією (термінолексикою).	комунікаційний, ставленнєвий, а також такий, що є результатом політики або практики, який перешкоджає повноцінній та рівній участі в житті суспільства людини та/або групи людей, у тому числі тих, що можуть зазнавати дискримінації за ознаками стану здоров'я, інвалідності, віку, статі, місця проживання та іншими ознаками, визначеними законами України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України
			4.14 гендер Соціально закріплені ролі, поведінка, діяльність і характерні ознаки, що їх суспільство вважає притаманними чоловікам і жінкам.	У «Словнику української мови» бачимо інше означення: Сукупність ознак, властивостей, рис, притаманних організмам жінки і чоловіка, їх психології, суспільній поведінці.	Не враховано. Стандарт не є словником, а унормовує і систематизує терміни та визначення понять у сфері безбар'єрності,

				<p>Попри суперечність із закріпленим у «Словнику української мови» літературним мовним стандартом, бачимо спробу укладачів проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності» звести до купи різні поняття «роль», «поведінка», «діяльність» і «ознака». Цієї семантичної помилки можна було б уникнути, якби активісти неухильно дотримувалися рекомендацій міжнародного стандарту ISO 704. Схоже на те, що укладачі пропустили перші 5 етапів управління термінологією згідно з ISO 704 (2000:vi) і перейшли зразу до останнього.</p> <p>У Додатку до проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності» бачимо ненормативну форму «ветеран/ка».</p>	розширює сферу використання української термінології з питань безбар'єрності.
4.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Кошеленко Юлія, Ільєнко Вікторія, <i>менеджер із проектних рішень ТОВ «Сіверспорт»</i> (лист від	–	<i>Додати похідні прикметники і дієприкметники</i> Абілітація → абілітаційний центр, абілітаційний захід, абілітаційна зустріч.	Не враховано. Стандарт не є словником, а унормовує і систематизує терміни та визначення понять у сфері безбар'єрності, розширює сферу використання

		08.12.2025 № 2194/25)			української термінології з питань безбар'єрності і не передбачає додавання похідних прикметників та дієприкметників.
			–	Додати повноцінний словник, зручний для виробників і замовників: <ul style="list-style-type: none"> • дитина; • підліток; • дорослий; • людина старшого віку; • людина похилого віку. 	Не враховано. Стандарт не є словником, а унормовує і систематизує терміни та визначення понять у сфері безбар'єрності, розширює сферу використання української термінології з питань безбар'єрності.
				Замінити термін « <i>інклюзивність</i> » на « <i>залучуваність</i> », адже інклюзивність поступово прибирають із ужитку.	Враховано частково. Термін «інклюзивність» виключено з проєкту Стандарту. Натомість додані «залученість» та «залучальність».
			4.44 спеціальний дизайн Вибіркова адаптація, спрямована на усунення конкретних бар'єрів для певної групи, яка не завжди є універсальною.	4.44 спеціальний дизайн Спеціалізовані рішення з адаптації, що розв'язують найскладніші проблеми зручності та доступності до користування предметами, об'єктами оточення	Не враховано. Термін «спеціальний дизайн» виключено з проєкту Стандарту.

				або простором для конкретної людини.	
			–	<i>Додати розпізнавальне прикметникове доповнення</i> , яке є необхідним для назв на позначення виробу зі спеціальним дизайном.	Не враховано. Термін «спеціальний дизайн» виключено з проєкту Стандарту.
			–	<i>Додати статуси до статусів ветеран / дитина / студент / учень з інвалідністю</i> для поєднання (створення) термінів для повсякденного та професійного ужитку Користувач з інвалідністю – доречно використовувати в описах виробів зі спеціальним дизайном. Наприклад, інклюзивний тренажер «Верхня тяга» підходить для користувачів з інвалідністю. Гість з обмеженою рухливістю рук Ресторан «...ago» має тарілки зі <i>спеціальним дизайном</i> , що забезпечує зручність для гостей з обмеженою рухливістю рук.	Враховано частково. До додатку Стандарту додано терміни “Користувач, який потребує підтримки”, “гість, який потребує підтримки”, “клієнт, який потребує підтримки”. Щодо тренажерів, то вони або універсального дизайну, або адаптивні - для різних користувачів налаштування, або з розумним пристосуванням, або спеціальні - для людей з одним типом порушень
			фахівець із безбар’єрності Людина, що працює над упровадженням принципів інклюзивності, рівності можливостей універсального	фахівець із безбар’єрності Професійно підготовлений фахівець, що має необхідну кваліфікацію у сфері безбар’єрності та працює над	Враховано частково. Рекомендовано застосовувати із розведенням на компетенції фахівця.

			дизайну та доступності в середовищі, послугах, цифрових рішеннях, комунікаціях.	упровадженням принципів рівності, доступності, інклюзивності, універсального дизайну у фізичному, інформаційному, цифровому середовищі та послугах.	
			–	<p><i>Можливо, додати цільові групи і фахівців</i></p> <p>Фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, ймовірно, визначений в інших документах, але питання доречності згадування тут існує.</p> <p>Батьки з немовлятами. Уважаю, що треба включити цю категорію в облаштування безбар'єрності, для створення сприятливих умов для батьківства. Бо робота над цим виглядає неорганізованою.</p> <p>Для них варто робити на майданчику місця для пеленання. Їх можна робити як бокс-кімната «матері та дитини». Також є простіші конструкції, які можна встановлювати в парку, на кшталт критого пеленального столика.</p>	Враховано частково. До додатку стандарту додано термін “фахівець із супроводу ветеранів та демобілізованих осіб”.
5	Текст проєкту стандарту «Термінологія	Блінова Тетяна Андріївна, <i>відділ інклюзивної освіти:</i>	4.56 українська жестова мова Природна мова спільноти жестомовних людей в Україні, що має власну граматику, лексичну систему, правила словотворення й синтаксис.	4.56 українська жестова мова Мова людей, які мають труднощі, порушення слухової та/або мовленнєвої функції в Україні, що має власну	Не враховано. Визначення терміну уточнено за іншою пропозицією – «Природна мова спільноти людей, які

	безбар'єрності»	Служба доступності до можливості й навчання «ХНУРЕ без обмежень» (лист від 15.12.2025 № 2249/25)		граматику, лексичну систему, правила словотворення й синтаксис	нею користуються (люди з порушеннями слуху), що має власну граматику, лексичну систему, правила словотворення й синтаксис».
			–	Додати словникову статтю шрифт Браїля Рельєфно-крапковий шрифт з шести крапок різних комбінацій для написання і читання людьми з порушеннями зору.	Враховано.
			–	Додати словникову статтю інтеграція Процес об'єднання будь-яких елементів (частин) в одне ціле, взаємозближення й утворення взаємозв'язків між компонентами/учасниками.	Не враховано. «Інтеграція» не є частиною термінології безбар'єрності.
			–	Додати словникову статтю біла тростина Символ незалежності та самостійності людей з порушеннями зору, допоміжний засіб для орієнтації у просторі, що допомагає безпечно пересуватися, виявляти перешкоди та	Враховано.

				сигналізувати іншим учасникам руху.	
			–	<i>Додати словникову статтю</i> Студенти/здобувачі освіти з інвалідністю та/або особливими освітніми потребами.	Не враховано. В проекті Стандарту в додатковій частині вже є перелік цільових груп та фахівців у сфері безбар'єрності.
6.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Замша Анна Володимирівна, <i>Громадська організація «Українська асоціація жестомовних людей»</i> (лист від 15.12.2025 № 2252/25)	Стандарт державної мови «Термінологія безбар'єрності»	Стандарт державної мови «Термінологія доступності»	Не враховано. Стандарт унормовує і систематизує терміни та визначення понять у сфері безбар'єрності, розширює сферу використання української термінології з питань безбар'єрності, а не доступності і відповідає нормативно-правовій базі України.
			4.25 інвалідність Результат взаємодії між людиною з порушенням здоров'я і бар'єрами ставлення та/або середовища, що заважає її повній та ефективній участі в житті суспільства на рівних умовах з іншими.	Поняття «інвалід» чи «інвалідність» є пережитком імперських та радянських практик ставлення до людини з точки зору її здатності бути корисною та спроможною виконувати певну роботу. Варто провести фахове обговорення, зокрема ключових	Не враховано. Змінено редакцію визначення терміну за іншою пропозицією - «Результат взаємодії між людиною з порушенням здоров'я і ставленими та середовищними бар'єрами, що заважає її

				понять, і лише потім їх затверджувати як стандартну україномовну термінологію.	повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими»
			В загальних поясненнях Стандарту подається, що низка термінів має дискримінаційний потенціал. Зокрема подається приклад <i>«сліпий»</i> як некоректний. За аналогією термін <i>«глуха людина»</i> відповідно до цього підходу також буде дискримінаційним, бо вказує на медичну модель інвалідності.	Термін <i>«глуха людина»</i> має два різні контексти тлумачення – медичний, той що згадано в Стандарті, однак цей термін є і соціокультурним. Позаяк глуха людина є самоназвою мовно-культурної меншини – спільноти глухих, у якій цей термін не образу, а показник культурної ідентичності. Про те, що глухі люди є окремою категорією зокрема свідчить і те, що у нас є олімпійські, паралімпійські та дефліпмійські ігри, останні – для глухих. В паралімпійських іграх також змагаються глухі спортсмени, але ті, хто не ідентифікує себе зі спільнотою глухих як соціокультурною меншиною. Відповідно кожен термін може мати подібні нюанси, які треба враховувати в інтерпретації цих понять.	Враховано. В офіційних текстах рекомендовано нейтральні конструкції, але самоназви спільнот є прийнятними в контексті їхньої ідентичності. Людина з глухотою або людина із втратою слуху - мова офіційних документів. Якщо частина ідентичності людини або спільноти - глуха людина, то це право людини або спільноти використовувати таку назву
			4.56 українська жестова мова Природна мова спільноти	4.56 українська жестова мова Природна візуально-жестова мовна система з власною лексико-	Не враховано. Змінено редакцію визначення терміну за іншою

			жестомовних людей в Україні, що має власну граматику, лексичну систему, правила словотворення й синтаксис.	граматичною структурою, що сформувалася еволюційним шляхом і використовується як основний або один з основних засобів спілкування жестомовних осіб, які постійно проживають або впродовж тривалого часу проживали на території України.	пропозицією - «Природна мова спільноти людей, які нею користуються (люди з порушеннями слуху), що має власну граматику, лексичну систему, правила словотворення й синтаксис»
			–	У Стандарті немає багатьох важливих термінів для питання доступності.	Не враховано. Не надані відповідні пропозиції.
7.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Янченко Антон Олексійович , <i>Громадська організація «ЦЕРА»</i> (лист від 16.12.2025 № 2265/25)	Цей Стандарт унормовує й систематизує терміни та визначення понять у сфері безбар'єрності, розширює сферу використання української термінології з питань безбар'єрності, усуває недоліки термінології з питань безбар'єрності, заохочує громадян України до підвищення рівня освіченості. Одним із ключових аспектів цього процесу є аналіз впливу термінології на соціальне сприйняття та ставлення до різних соціальних груп населення, адже мова виступає не лише як засіб комунікації, а й як потужний інструмент соціального	Цей Стандарт унормовує й систематизує терміни та визначення понять у сфері безбар'єрності, розширює сферу використання української термінології з питань безбар'єрності, усуває недоліки термінології з питань безбар'єрності, заохочує громадян України до підвищення рівня освіченості. Одним із ключових аспектів цього процесу є аналіз впливу термінології на суспільне сприйняття та ставлення до різних суспільних груп. Адже мова виконує не лише функцію засобу комунікації, а й є вагомим чинником формування суспільних уявлень, очікувань, установок,	Враховано.

			конструювання реальності, що формує суспільні установки, стереотипи та практики ставлення до різних груп населення.	стереотипів та практик взаємодії з різними суспільними групами.	
			У контексті сучасних тенденцій соціальної політики та утвердження принципів інклюзії постає нагальна потреба в критичному переосмисленні усталеної термінології, яка може нести дискримінаційний потенціал. Тому постає необхідність переосмислення певних термінів у соціальній сфері, а саме:	У контексті сучасних тенденцій соціальної політики та утвердження принципів залучення постає нагальна потреба в критичному переосмисленні усталеної термінології, яка може нести дискримінаційний потенціал. Тому постає необхідність переосмислення певних термінів у соціальній сфері, а саме:	Враховано.
			працездатність людини, безробітні – поняття, що редукують особистість до її економічної функції, створюючи дихотомію «корисний/некорисний» член суспільства. Така термінологія ігнорує багатовимірність людської особистості та її потенційних внесків у соціум поза межами формальної зайнятості;	Вилучити	Не враховано. Зазначені терміни є прикладом усталеної термінології, яка може нести дискримінаційний потенціал, стандарт містить альтернативні терміни, які рекомендовано використовувати на противагу цим.
			каліка, каліцтво, сліпий, трудове каліцтво – поняття, зосереджені виключно на дефіциті або обмеженнях, формуючи патологізувальний погляд на	каліка, сліпий — поняття, що зосереджуються виключно на дефіциті або обмеженнях, формуючи патологізувальний погляд на людей з інвалідністю.	Враховано

			людей з інвалідністю. Вони закріплюють медичну модель інвалідності, що розглядає її як індивідуальну трагедію, а не як результат соціальних бар'єрів;	Вони закріплюють медичну модель інвалідності, яка розглядає її як індивідуальну трагедію, а не як результат взаємодії із суспільними бар'єрами.	
			олігофренопедагог, корекційний педагог, тифлопедагог, сурдопедагог – поняття, які попри їх професійний характер, містять семантичні компоненти, що підкреслюють «дефектність» або «неповноцінність» учнів. Афікси олігофрено-, 5 -корекційний створюють імпліцитне розуміння освітнього процесу як «виправлення» або «лікування», а не як розкриття потенціалу особистості;	Вилучити	Не враховано. Зазначені терміни є прикладом усталеної термінології, яка може нести дискримінаційний потенціал, стандарт містить альтернативні терміни, які рекомендовано використовувати на противагу цим
			дітки, діточки, дитиночка, дитинка – зменшувально-пестливі форми, що інфантилізують дітей та підлітків, позбавляючи їх суб'єктності та можливості розглядатися як повноцінні особистості зі своїми правами та потребами;	Вилучити	Не враховано. Зазначені терміни є прикладом усталеної термінології, яка може нести дискримінаційний потенціал, стандарт містить альтернативні терміни, які рекомендовано використовувати на противагу цим
			сирота, відмовник, напівсирота, нічийна дитина, дітдомовець,	Вилучити	Не враховано. Зазначені терміни є

			підопічний, інтернатська дитина, виходець з інтернату – поняття, що закріплюють стигму соціального сирітства, редукуючи особистість дитини до її соціального статусу або місця проживання. Такі слова формують упереджене ставлення суспільства та можуть негативно впливати на самоідентифікацію особистості;		прикладом усталеної термінології, яка може нести дискримінаційний потенціал, стандарт містить альтернативні терміни, які рекомендовано використовувати на противагу цим
			неповноцінна сім'я, неповна сім'я – поняття, що створюють ієрархію сімейних форм, де деякі з них апіорі розглядають як дефіцитарні або проблематичні.	Вилучити	Не враховано. Зазначені терміни є прикладом усталеної термінології, яка може нести дискримінаційний потенціал, стандарт містить альтернативні терміни, які рекомендовано використовувати на противагу цим
			Систематичне використання згаданих мовних одиниць призводить до певних негативних соціальних ефектів. Тому їх вилучення з мовного обігу або заміна на більш коректні сприятиме формуванню поваги до людської гідності, визнанню різноманітності як цінності та	Вилучити	Не враховано. Зазначені терміни є прикладом усталеної термінології, яка може нести дискримінаційний потенціал, стандарт містить альтернативні терміни, які рекомендовано

			створенню рівних можливостей для всіх членів суспільства.		використовувати на протигагу цим
			4.1 абілітація Заходи, що допомагають особі з вродженими порушеннями та/або такими, що виникли в ранньому віці або впродовж життя, розвитку чи повсякденного функціонування, досягти оптимального рівня життєдіяльності та незалежності в її середовищі.	4.1 абілітація Комплекс заходів, що допомагають особі з вродженими та/або такими, що виникли у ранньому віці, обмеженнями повсякденного функціонування, досягти оптимального рівня життєдіяльності у її середовищі.	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”.
			4.2 адаптація Процес та/або система дій, що спрямовані на пристосування людини до змінних умов внутрішнього та/або навколишнього середовища для забезпечення оптимального рівня життєдіяльності.	4.2 адаптація Комплекс заходів, що спрямовані на пристосування людини до змінних умов внутрішнього та навколишнього середовища для забезпечення оптимального рівня життєдіяльності.	Враховано
			4.3. адаптивний одяг Одяг, спеціально створений або змінений так, щоб його було легко одягати, зручно носити та не боляче знімати людям із різними порушеннями здоров’я чи віковими змінами.	4.3. адаптивний одяг Виріб або комплект виробів, спеціально спроектований або модифікований для підтримки, відновлення або компенсації функціонування особи під час одягання чи носіння; призначений для осіб із порушеннями функціонування, тимчасовими або постійними обмеженнями рухливості чи чутливості, та/або для їхніх доглядачів; має функціональні модифікації, що	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”

				забезпечують простоту одягання і знімання, сумісність з допоміжними засобами реабілітації, безпеку та збереження людської гідності.	
			4.5 альтернативний текст Короткий текстовий опис, що пояснює зображення на малюнку, графіку або іншому візуальному контенті, наданому користувачам, які не можуть бачити цей об'єкт.	4.5 альтернативна текстова версія Стисле текстове відтворення змісту візуального елемента (зображення, діаграми, графіка чи іншого нетекстового візуального вмісту), призначене для надання еквівалентної інформації користувачам, які не можуть безпосередньо сприймати цей вміст зорово.	Враховано
			4.6 антидискримінація Система правових норм, політик і практик, що спрямовані на запобігання, припинення та усунення будь-яких форм дискримінації, а також на забезпечення рівності прав і можливостей усіх людей та їх груп у всіх сферах суспільного життя.	4.6 антидискримінація Система правових норм, політик і практик, що спрямовані на запобігання, припинення та усунення будь-яких форм дискримінації, а також на забезпечення рівності прав і можливостей усіх людей та їх груп у всіх сферах життя суспільства.	Не враховано. 4.6 антидискримінація та 4.29 недискримінація об'єднані без втрати смислового навантаження. Закон України "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні" оперує одним поняттям – "недискримінація".
			4.7 аудіоопис Спеціально створена усна розповідь, додана до звукової доріжки мультимедійного	4.7 аудіоопис Спеціально створена усна розповідь, додана до звукової доріжки мультимедійного	Враховано, але із використанням слова "людина" замість "особа".

			матеріалу для опису важливих візуальних деталей, що забезпечує людям з порушеннями зору рівний доступ до інформації та повне розуміння змісту твору.	матеріалу для опису важливих візуальних деталей, які неможливо зрозуміти лише з основної звукової доріжки, що забезпечує особам з порушеннями зору рівний доступ до інформації та повне розуміння змісту твору.	
			4.8 бар'єр Чинник, що перешкоджає повноцінній і рівній участі в житті суспільства людини та/або групи людей за етнічним та соціальним походженням, ознакою раси, кольору шкіри, статі, інвалідності, стану здоров'я, віку.	4.8 бар'єр Чинник, зокрема фізичний, архітектурний, технологічний, інформаційний, комунікаційний, ставленнєвий, а також такий, що є результатом політики або практики, який перешкоджає повноцінній та рівній участі в житті суспільства людини та/або групи людей, у тому числі тих, що можуть зазнавати дискримінації за ознаками стану здоров'я, інвалідності, віку, статі, місця проживання та іншими ознаками, визначеними законами України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.	Враховано
			4.8.2 бар'єр інформаційний Перешкода, пов'язана з відсутністю, обмеженим доступом або неподанням інформації у форматах, що є доступними для людей із різними рівнями	4.8.2 бар'єр інформаційний Перешкода, що виникає внаслідок відсутності, обмеження або неподання інформації у формах, доступних для різних способів сприйняття, обробки та засвоєння.	Враховано

			сприйняття, обробки та засвоєння інформації.		
			4.8.5 бар'єр нормативний Закон, підзаконний акт, регуляторний чи адміністративний, який прямо чи опосередковано унеможлиблює або обмежує рівний доступ осіб до реалізації прав, користування послугами, ресурсами чи участі в суспільному житті	4.10.4 бар'єр нормативний Будь-який закон, підзаконний акт, регуляторний чи адміністративний документ або його положення, які прямо чи опосередковано унеможлиблюють або обмежують рівний доступ осіб до реалізації прав, користування послугами, ресурсами чи участі у суспільному житті	Враховано, але із використанням слова "людина" замість "особа".
			4.8.7 бар'єр ставлення Перешкода, що формує недовіру, негативне або упереджене ставлення до людини.	4.8.7 бар'єр ставленнєвий Чинники, що формують недовіру, негативне або упереджене ставлення до людини та/або груп людей.	Враховано
			4.8.8 бар'єр фізичний Просторова або інженерна перешкода, що обмежує або унеможлиблює доступ до будівлі, транспорту, інфраструктури чи безпечно користування ними для людей із різною моторикою, сенсорними, когнітивними порушеннями тощо.	4.8.8 бар'єр фізичний Просторова, архітектурна або інженерна перешкода, що обмежує або унеможлиблює доступ і безпечно користування будівлями, транспортом або інфраструктурою особами зі зниженою мобільністю та людей з порушеннями функціонування, зокрема моторики, сенсорними чи когнітивними порушеннями	Враховано, але із використанням слова "людина" замість "особа"
			4.10. безбар'єрне суспільство Форма суспільних відносин, за якої через реалізацію державної політики усунуто бар'єри, що	4.10. безбар'єрне суспільство Форма суспільних відносин, за якої шляхом реалізації державної політики, впровадження та	Враховано

			<p>обмежують чи можуть обмежувати рівний доступ людини до можливостей, благ і послуг, а також її повноцінну участь у всіх сферах життєдіяльності незалежно від стану здоров'я, інвалідності, віку, статі, місця проживання та інших ознак.</p>	<p>дотримання відповідних норм та вимог, розвитку практик, систем, ресурсів, мереж, просторів, інфраструктури, форматів та каналів комунікації забезпечується усунення та недопущення бар'єрів, що обмежують чи можуть обмежувати рівний доступ людини до можливостей, благ і послуг, а також її повноцінну участь у всіх сферах життя суспільства, незалежно від стану здоров'я, інвалідності, віку, статі, місця проживання та інших ознак, визначених законами України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.</p>	
			<p>4.11 безбар'єрність Загальний підхід до формування та реалізації державної політики для гарантування можливостей усіх соціальних груп брати участь у всіх сферах життєдіяльності, що полягає у практичному втіленні принципів доступності, інклюзії, рівного доступу та рівних можливостей.</p>	<p>4.11 безбар'єрність Загальний підхід до формування та реалізації державної політики для гарантування можливостей усіх суспільних груп брати участь у всіх сферах життя суспільства, що полягає у практичному втіленні принципів доступності, залучення та рівних можливостей.</p>	Враховано
			<i>безбар'єрне середовище</i>	Замінити на <i>безбар'єрний простір</i>	Враховано

			<p>4.11.1 безбар'єрність економічна Умови, що забезпечують рівний доступ до праці, підприємництва, фінансових ресурсів, навчання та інших економічних інструментів для всіх соціальних груп.</p>	<p>4.11.1 безбар'єрність економічна Стан, за якого створено умови для рівного доступу всіх суспільних груп до праці, підприємницької діяльності, професійного навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації, фінансових та інших економічних ресурсів і інструментів.</p>	Враховано
			<p>4.11.2 безбар'єрність інформаційна Умови, що забезпечують вільний, зручний і рівний доступ до інформації для всіх соціальних груп.</p>	<p>4.11.2 безбар'єрність інформаційна Стан, за якого створено умови для вільного, зручного і рівного доступу всіх суспільних груп до інформації у форматах, що відповідають їхнім потребам, можливостям і способу сприйняття шляхом подання зрозумілої, доступної та адаптованої інформації, у тому числі в альтернативних форматах, відповідно до державних стандартів доступності.</p>	Враховано
			<p>4.11.3 безбар'єрність освітня Умови, що забезпечують рівний доступ до освіти, освітніх просторів, продуктів і послуг на всіх рівнях для всіх соціальних груп</p>	<p>4.11.3 безбар'єрність освітня Стан, за якого створено умови для рівного доступу всіх суспільних груп до якісної освіти, освітніх просторів, продуктів і послуг на всіх рівнях, а також навчання протягом усього життя, з урахуванням індивідуальних потреб та можливостей людини.</p>	Враховано

			<p>4.11.4 безбар'єрність суспільно-громадянська Умови, що забезпечують рівну участь кожної людини в суспільному та громадянському житті незалежно від її віку, статі, стану здоров'я, етнічного чи соціального походження, переконань, мови чи інших характеристик.</p>	<p>11.4 безбар'єрність суспільно-громадянська Стан, за якого створено умови для рівної участі усіх суспільних груп у суспільному та громадянському житті, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, етнічного чи соціального походження, переконань, мови чи інших ознак.</p>	Враховано
			<p>4.11.5 безбар'єрність фізична Умови, що забезпечують рівний та безпечний доступ до громадських будівель, споруд, публічних місць, транспорту, житлової, комунальної та соціальної інфраструктури для всіх соціальних груп.</p>	<p>4.13.5 безбар'єрність фізична Стан, за якого створено умови для рівного та безпечного доступу всіх суспільних груп до громадських будівель, споруд, публічних місць, транспорту, житлової, комунальної та соціальної інфраструктури шляхом проектування, будівництва та експлуатації відповідно до принципів універсального дизайну і державних стандартів доступності.</p>	Враховано
			<p>4.11.6 безбар'єрність цифрова Умови, що забезпечують рівний доступ до інформації, функцій, цифрової взаємодії, електронних та інших послуг для всіх суспільних груп.</p>	<p>4.13.6 безбар'єрність цифрова Стан, за якого програмне забезпечення, цифрові продукти, сервіси, вебсайти, мобільні застосунки, електронні документи та комунікаційні платформи створені й функціонують відповідно до принципів універсального дизайну і</p>	Враховано

				державних стандартів доступності, забезпечуючи рівний доступ усіх суспільних груп до інформації, функцій, цифрової взаємодії, електронних та інших послуг.	
			<p>4.13 вік Тривалість існування людини від моменту народження до певного часу, що має певні закономірності її розвитку і старіння та охоплює певні періоди життя.</p> <p>4.13.1 вік дитячий Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 0 до 18 років.</p> <p>4.13.2 вік довгожителя Этап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 90 років і старше.</p> <p>4.13.3 вік дорослий Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 18 років і старше.</p> <p>4.13.4 вік молодий Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 14 до 35 років.</p>	<p>4.13 вік Тривалість існування людини від моменту народження до певного часу, що визначає закономірності індивідуального розвитку, дорослішання та/або старіння та охоплює певний період життя.</p> <p>4.13.1 вік дитячий Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 0 до 18 років.</p> <p>4.13.2 вік довгожителя Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 90 років і старше.</p> <p>4.13.3 вік дорослий Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 18 років і старше.</p>	Враховано

		<p>4.13.5 вік підлітка Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 14 до 18 років.</p> <p>4.13.6 вік середній Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 36 до 59 років.</p> <p>4.13.7 вік старший Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 60 до 89 років.</p>	<p>4.13.4 вік молодий Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 14 до 35 років.</p> <p>4.13.5 вік підлітка Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 14 до 18 років.</p> <p>4.13.6 вік середній Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 36 до 59 років.</p> <p>4.13.7 вік старший Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 60 років і старше.</p>	
		<p>4.14 гендер Соціально закріплені ролі, поведінка, діяльність і характерні ознаки, що їх суспільство вважає притаманними чоловікам і жінкам.</p>	<p>4.15 гендер Соціально закріплені ролі, поведінка, діяльність і характерні ознаки, які певне суспільство вважає належними для жінок та чоловіків.</p>	Враховано
		<p>4.16 деінституціоналізація Процес, що передбачає перехід від</p>	<p>4.16 деінституціоналізація</p>	Враховано, але із використанням слова

			інституційних і сегрегованих форм догляду та проживання до незалежного життя та залучення до життя громади, де людина отримує індивідуальну підтримку, послуги й ресурси за місцем проживання відповідно до її волі, вибору, потреб.	Процес, що передбачає перехід від інституційних і сегрегованих форм догляду та проживання до моделі незалежного способу життя, проживання з підтримкою та участі в житті громади, коли особа отримує індивідуальну підтримку, послуги та ресурси за місцем проживання відповідно до її вибору, волі, потреб.	“людина” замість “особа”
			4.18 доступний інтерфейс вебсайту Інтерфейс, спроектований із застосуванням принципів універсального дизайну і стандартів цифрової доступності або реалізований у такий спосіб, щоб люди з різною здатністю сприйняття, рухливості, когнітивної обробки інформації та сенсорними порушеннями могли ним користуватися.	4.18 доступний користувацький інтерфейс вебсайту Інтерфейс вебсайту, спроектований і реалізований так, щоб ним могли користуватися особи з різною здатністю сприйняття, рухливості, когнітивної обробки інформації та сенсорними порушеннями, із використанням принципів універсального дизайну й стандартів цифрової доступності.	Враховано, але у наступній редакції: доступний користувацький інтерфейс вебресурсу - середовище взаємодії з користувачем вебресурсу, спроектоване і реалізоване так, щоб ним могли користуватися особи з різною здатністю сприйняття, рухливості, когнітивної обробки інформації та сенсорними порушеннями, із використанням принципів універсального

					дизайну й стандартів цифрової доступності.
			<p>4.20 доступність Інтегральна властивість суспільного середовища, за якої кожна людина або соціальна група може повноцінно користуватися простором, сервісами, інформацією і можливостями участі в суспільному житті.</p>	<p>4.20 доступність Сукупність заходів та умов, що забезпечують усім суспільним групам можливість доступу до фізичного оточення, інфраструктури, житла, транспорту, інформації та зв'язку, зокрема інформаційно-комунікаційних технологій і систем, а також до інших об'єктів і послуг, відкритих або таких, що надаються населенню, шляхом проектування, створення й поширення первісно доступних об'єктів і послуг, а також шляхом виявлення та усунення бар'єрів з метою забезпечення незалежного способу життя та всебічної участі в усіх сферах життя суспільства.</p>	Враховано
			<p>4.20 забезпечення безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг Комплекс архітектурних, технічних та організаційних заходів, що забезпечують безперешкодний доступ до об'єктів фізичного оточення й послуг для кожної людини або</p>	<p>4.20 забезпечення безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг Комплекс архітектурних, технічних та організаційних заходів, що забезпечують безперешкодний доступ до об'єктів фізичного оточення й послуг для кожної людини або суспільної групи нарівні з іншими.</p>	Враховано

			соціальної групи людей на одному рівні з іншими громадянами		
			4.22 залучення Спосіб планування, взаємодії й ухвалення рішень у будь-якій сфері життя, що враховує індивідуальні потреби людини, забезпечує рівні можливості участі в житті суспільства, свободу вибору та відчуття приналежності.	4.22 залучення Спосіб планування, ухвалення рішень і взаємодії, який враховує індивідуальні потреби людини та забезпечує можливість вибору, участі та персонального налаштування умов у будь-якій сфері життя суспільства.	Не враховано. Важливо підкреслити саме рівні можливості участі в житті суспільства.
			4.23 залучуваність Властивість середовища, політики чи практики бути відкритими і пристосованими до різних людей, враховувати їхні індивідуальні потреби та забезпечувати умови для рівноправної участі в житті суспільства й відчуття приналежності. <i>Інклюзивність.</i>	4.23 залучальність Властивість середовища, політики чи практики бути відкритими і пристосованими до різних людей, враховувати їхні індивідуальні потреби та забезпечувати умови для рівноправної участі в житті суспільства.	Враховано частково. Зміна терміну, а не визначення.
			4.25 інвалідність Результат взаємодії між людиною з порушенням здоров'я і бар'єрами ставлення та/або середовища, що заважає її повній та ефективній участі в житті суспільства на рівних умовах з іншими.	4.25 інвалідність Результат взаємодії між особою з порушенням здоров'я і ставленнєвими та середовищними бар'єрами, що заважає її повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими.	Враховано, але із використанням слова "людина" замість "особа"
			4.27 людина з інвалідністю Людина зі стійкими фізичними, ментальними, когнітивними або сенсорними порушеннями, які при взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати її повній та	4.27 особа з інвалідністю Особа зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які при взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати її повній та	Не враховано. Саме «ментальні порушення» зазначені в оригінальній Конвенції прав осіб з інвалідністю.

			ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими.	ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими.	
			<p>4.28 мнемосхема Рельєфна або візуально-тактильна схема приміщення, будівлі чи території, що містить умовні позначення, написи шрифтом Брайля, кольорові та контрастні маркування, які забезпечують доступне сприйняття інформації про структуру простору та допомагають зорієнтуватися й безпечно пересуватися особам із порушеннями зору, когнітивними порушеннями або труднощами орієнтації в просторі.</p>	<p>4.28 мнемосхема Елемент просторової навігації у вигляді рельєфної або візуально-тактильної схеми приміщення, будівлі чи території, що містить умовні позначення, написи шрифтом Брайля, кольорові та контрастні маркування, які забезпечують доступне сприйняття інформації про структуру простору та допомагають зорієнтуватися й безпечно пересуватися, зокрема особам із порушеннями зору, когнітивними порушеннями або труднощами орієнтації у просторі.</p>	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”
			<p>4.29 недискримінація Забезпечення рівності прав, свобод і можливостей, рівності перед законом усіх людей та/або груп людей незалежно від певних ознак; заборона будь-якої форми дискримінації та утвердження поваги до гідності кожної людини.</p>	<p>4.29 недискримінація Принцип, що полягає у забезпеченні рівності прав, свобод і можливостей, рівності перед законом усіх осіб та/або груп осіб незалежно від певних ознак, забороні будь-якої форми дискримінації та в утвердженні поваги до людської гідності.</p>	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”.
			<p>4.40 самостійний спосіб життя Спосіб життя, за якого людина з інвалідністю отримує всі необхідні умови, що дають їй змогу робити вибір, здійснювати контроль над</p>	<p>4.28 самостійний спосіб життя Спосіб життя, за якого особи з інвалідністю отримують всі необхідні засоби, що дозволяють їм робити вибір, здійснювати</p>	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”

			своїм життям й ухвалювати рішення, що стосуються її життя.	контроль над своїм життям і приймати всі рішення, що стосуються їхнього життя.	
			<p>4.33 прийняття інакшості людини Комплекс дій та практик, за яких визнають індивідуальність інших людей, унікальність їхніх поглядів, переконань, особливостей, способу життя, походження, життєвого досвіду та фундаментальної цінності для співпраці без осуду чи спроб змінити їх.</p>	<p>4.34 прийняття інакшості людини Ціннісна установка, що включає дії та практику, за яких визнається індивідуальність інших людей, об'єктивна цінність їхніх унікальних поглядів, переконань, способу життя, походження, життєвого досвіду та їх фундаментальної цінності для співпраці та спільнотворення без осуду чи спроб змінити їх.</p>	Враховано, але зі зміною терміна на “прийняття унікальності людини”.
			<p>4.36 психосоціальна підтримка Комплекс заходів, спрямованих на збереження психічного здоров'я та соціального функціонування людини в умовах стресу, утрат, травматичного досвіду чи складних життєвих обставин.</p>	<p>4.36 психосоціальна підтримка Комплекс міжсекторальних заходів, послуг та інтервенцій, що надаються державними органами, установами сфери охорони здоров'я, соціальної підтримки, організаціями громадянського суспільства, громадами та уповноваженими фахівцями з метою захисту, відновлення і зміцнення психосоціального благополуччя осіб і спільнот, запобігання та зменшення наслідків стресу, втрат, травматичного досвіду та складних життєвих обставин, попередження та лікування психічних порушень, сприяння</p>	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”

				соціальної інтеграції та життєстійкості.	
			4.38.2 рівність можливостей Принцип, за якого кожна людина має однакові гарантії реалізувати свої здібності, права і прагнення незалежно від особистих чи соціальних обставин.	4.38.2 рівність можливостей Принцип, за якого кожна людина має гарантовану можливість у рівних умовах реалізувати свої здібності, права і прагнення, мати рівний доступ до всіх форм економічної, політичної, громадянської та соціальної участі без будь-яких бар'єрів та дискримінації.	Враховано
			4.39 розумне пристосування Індивідуальні технічні, технологічні й програмні модифікації та рішення, що усувають бар'єри для людей з інвалідністю, дозволяючи їм користуватися всіма правами та брати участь в житті суспільства на рівних умовах з іншими.	4.39 розумне пристосування Внесення, коли це потрібно в конкретному випадку, необхідних і підходящих модифікацій і коректив, що не становлять непропорційного чи невиннованого тягаря, для цілей забезпечення реалізації або здійснення людьми з інвалідністю нарівні з іншими всіх прав людини й основоположних свобод.	Враховано
			4.41 сегрегація Примусове або формалізоване відокремлення людини та/або групи людей від інших за політичним, релігійним чи іншим переконанням, етнічним чи соціальним походженням, громадянством, сімейним чи майновим станом, місцем	4.41 сегрегація Примусове або формалізоване відокремлення певних груп людей від інших за певними ознаками (раса, колір шкіри, політичні, релігійні та інші переконання, стать, вік, інвалідність, етнічне та соціальне походження, громадянство, сімейний та	Враховано

			проживання, ознакою раси, кольору шкіри, статі, віку, інвалідності, мовними або іншими ознаками, що призводить до обмеження її/їхніх прав, свобод, можливостей та участі в суспільному житті.	майновий стан, місце проживання, мовні або інші ознаки тощо), яке призводить до обмеження їхніх прав, свобод, можливостей та участі в житті суспільства.	
			4.47 соціальне виключення Ситуація, процес або стан, за яких людина чи група осіб позбавлені рівного доступу до ресурсів, послуг, можливостей та суспільного визнання, обмежені брати участь в економічному, політичному, культурному, громадському та/або суспільному житті, що призводить до їхньої ізоляції, маргіналізації та обмеження прав і свобод.	4.47 соціальне виключення Ситуація, процес або стан, за яких особа чи група осіб позбавлені рівного доступу до ресурсів, послуг, можливостей та суспільного визнання, обмежені щодо участі в економічному, політичному, культурному, громадському та/або суспільному житті, що призводить до їхньої ізоляції, маргіналізації та обмеження прав і свобод.	Не враховано. Стандарт керується людиноцентричним підходом, тому використовується слово «людина», а не «особа».
			4.48 спеціальний дизайн Спеціалізовані рішення з адаптації, що розв'язують найскладніші проблеми зручності та доступності до користування предметами, об'єктами оточення або простором для конкретної людини.	4.48 спеціальний дизайн Спеціалізовані рішення з адаптації, що вирішують найскладніші проблеми зручності та доступності користування предметів, об'єктів оточення або просторів для конкретних осіб та/або груп осіб.	Не враховано. Термін виключено з проєкту Стандарту.
			4.49 спроможність людини Можливість людини реалізовувати свою здатність до повноцінного життя завдяки підтримці, навичкам, доступності середовища	Виключити.	Враховано.

			<p>4.50 стаття Сукупність соматичних і репродуктивних характеристик, що вказують на відмінності між чоловіком і жінкою.</p>	<p>4.47 стаття Сукупність соматичних, репродуктивних, соціокультурних та поведінкових характеристик, що вказують на відмінності між чоловіком і жінкою.</p>	Не враховано. Соціокультурні та поведінкові характеристики більш притаманні терміну «гендер».
			<p>4.51 створення можливостей Умови, ресурси та засоби для реалізації здібностей, потреб і прав людини в різних сферах життя, що їй надає суспільство, держава чи середовище</p>	Виключити.	Не враховано. Цей термін є важливим для визначення в сфері безбар'єрності.
			<p>4.52 стереотип Стійке, спрощене уявлення про людину та/або групу людей, події чи явища, переважно ґрунтоване не на власному досвіді, а на узагальненій інформації, усталеній у суспільстві, медіа та культурі, що не враховує її/їхні індивідуальні ознаки.</p>	<p>4.48 стереотип Стійке, спрощене уявлення про людину та/або групу людей, події чи явища, переважно ґрунтоване на узагальненій інформації, усталеній у суспільстві, медіа та культурі, що не враховує її/їхні індивідуальні ознаки.</p>	Враховано.
			<p>4.53 суспільне різноманіття Сукупність відмінностей між людьми, соціальними групами та спільнотами за культурним, етнічним, релігійним, мовним, гендерним, віковим, соціально-економічним статусом, сексуальною орієнтацією, інвалідністю, ідентичностями та іншими характеристиками, що можуть формувати різні способи</p>	<p>4.53 суспільне різноманіття Стан, що характеризує сукупність відмінностей між людьми, суспільними групами та спільнотами, які складають суспільство (націю), зокрема за культурним, етнічним, релігійним, мовним, гендерним, віковим, соціально-економічним статусом, сексуальною орієнтацією, інвалідністю, ідентичностями та</p>	Враховано.

			життя, перспективи та життєві траєкторії	іншими характеристиками, які можуть формувати різні способи життя, перспективи та життєві траєкторії.	
			4.55 толерантність Свідома здатність людини безконфліктно визнавати право інших людей на поведінку, погляди, переконання, вірування, звичаї та способи життя, що відрізняються від її власних.	4.55 толерантність Свідома здатність особи безконфліктно визнавати право інших осіб на поведінку, погляди, переконання, вірування, звичаї та способи життя, які відрізняються від її власних, в тому числі коли вона не погоджується з ними або не схвалює їх.	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”
			4.57 універсальний дизайн Дизайн предметів, середовища, програм та послуг, максимально придатний для використання всіма людьми без необхідності адаптації чи спеціального дизайну.	4.57 універсальний дизайн Дизайн предметів, середовища, програм та послуг, покликаний зробити їх максимально можливою мірою придатними для використання для всіх осіб без необхідності адаптації чи спеціального дизайну.	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”
			4.58 формат легкого читання Спеціальний формат подання текстової інформації з використанням базової лексики та простих речень, створений відповідно до потреб людей із когнітивними або ментальними порушеннями або тих, хто навчається читати або вивчає мову.	4.58 формат легкого читання Спеціальний формат подання текстової інформації з використанням базової лексики та простих речень відповідно до потреб осіб з когнітивними або психічними порушеннями, а також осіб, які навчаються читати або вивчають мову	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”
			–	допоміжні засоби	Враховано, але із використанням слова

				<p>Будь-які зовнішні вироби (включаючи пристрої, обладнання, прилади чи програмне забезпечення), спеціально виготовлені або загальнодоступні, основною метою яких є підтримка або поліпшення функціонування та незалежності особи та сприяння її добробуту, запобігання порушенням та виникненню вторинних станів здоров'я.</p>	<p>“людина” замість “особа”</p>
			—	<p>адаптивні товари Предмети, адаптовані або створені для людей із різними функціональними порушеннями, що можуть налаштовуватися, і допомагають людині жити незалежно, долати фізичні, сенсорні та когнітивні бар'єри та виконувати щоденні дії зі зручністю та зберігаючи гідність.</p>	<p>Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”</p>
			—	<p>безбар'єрне середовище Система умов, принципів і заходів, за яких фізичне, інфраструктурне, транспортне, інформаційно-комунікаційне, цифрове та соціальне оточення організовані і функціонують таким чином, що усуваються або запобігаються бар'єри та забезпечується кожній особі,</p>	<p>Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”</p>

				зокрема особам з інвалідністю, людям старшого віку та іншим суспільним групам, які можуть зазнавати перешкод, можливість самостійного, безпечного та рівного доступу, користування і участі в усіх сферах життя суспільства нарівні з іншими.	
			–	безбар'єрний простір Організована частина фізичного, інформаційного, комунікаційного та цифрового середовища (зокрема житло, будівлі, споруди, території, транспортні об'єкти, публічні місця, інформаційні та онлайн-ресурси), спроектована, створена або адаптована таким чином, що усуваються або мінімізуються бар'єри і забезпечується кожній особі, зокрема особам з інвалідністю, людям старшого віку та іншим суспільним групам, які можуть зазнавати перешкод, можливість безпечного, самостійного та рівного доступу, користування та повноцінної участі нарівні з іншими.	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”
			–	підтримане прийняття рішень Система заходів і послуг, за якої особа з ментальною інвалідністю, інтелектуальними та/або	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”

				<p>психічними порушеннями зберігає правоздатність і самостійно приймає особисті, фінансові та юридичні рішення за допомогою одного або кількох вільно обраних помічників, роль яких полягає у сприянні вираженню та реалізації волі та уподобань особи, забезпечуючи повагу до її незалежності та гідності, шляхом використання інструментів та методологій, що дозволяють якнайкраще зрозуміти та реалізувати бажання особи.</p>	
			–	<p>безбар’єрна комунікація Принцип та комплекс заходів забезпечення доступних, залучальних, недискримінаційних і універсально розроблених способів, засобів і форматів передання та отримання інформації, які усувають фізичні, цифрові, мовні, сенсорні, когнітивні, соціальні та інші бар’єри і гарантують кожній особі, зокрема людям з інвалідністю, людям старшого віку та іншим суспільним групам, що можуть зазнавати перешкод, можливість вільно сприймати, розуміти, висловлювати та обмінюватися інформацією нарівні з іншими.</p>	<p>Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”</p>

			—	людина зі зниженою мобільністю Людина з інвалідністю, постійним або тимчасовим порушенням у пересуванні, орієнтуванні чи користуванні інфраструктурою, транспортом або послугами внаслідок фізичних, сенсорних, когнітивних, психічних, вікових чи інших чинників, які знижують її рухливість, що потребує відповідних умов або підтримки для забезпечення рівного доступу та повноцінної участі в житті суспільства.	Враховано, але із використанням слова “людина” замість “особа”
			ветеран/ка з інвалідністю Людина, що брала участь у військових (або інших захисних) діях й отримала тривале порушення здоров'я, що у взаємодії з бар'єрами може обмежувати її повноцінну участь у суспільному житті.	ветеран/ка з інвалідністю Людина, що брала участь у військових (або інших захисних) діях й отримала тривале порушення здоров'я, що у взаємодії з бар'єрами може обмежувати її повноцінну участь у житті суспільства.	Враховано
			дитина з інвалідністю Дитина зі стійкими фізичними, ментальними, когнітивними або сенсорними порушеннями, що у взаємодії з бар'єрами можуть перешкоджати її повноцінній участі в житті суспільства.	дитина з інвалідністю Дитина зі стійкими фізичними, ментальними, когнітивними або сенсорними порушеннями, що у взаємодії з різними бар'єрами можуть перешкоджати її повній та ефективній участі в житті суспільства.	Враховано

			<p>дитина з порушеннями розвитку Дитина з фізичними, ментальними, когнітивними або сенсорними порушеннями, що можуть впливати на її здатність до навчання, спілкування, самостійності або участі в суспільному житті, яка може стикатися з бар'єрами, які заважають їй бути на рівних умовах з іншими</p>	<p>дитина з порушеннями розвитку Дитина з фізичними, ментальними, когнітивними або сенсорними порушеннями, що можуть впливати на її здатність до навчання, спілкування, самостійності або участі в житті суспільства, яка може стикатися з бар'єрами, які заважають їй бути нарівні з іншими</p>	Враховано
			<p>людина зі зниженою мобільністю Людина з інвалідністю, постійним або тимчасовим порушенням у пересуванні, орієнтуванні чи користуванні інфраструктурою, транспортом або послугами внаслідок фізичних, сенсорних, когнітивних, психічних, вікових чи інших чинників, які знижують її рухливість, що потребує відповідних умов або підтримки для забезпечення рівного доступу та участі в суспільному житті.</p>	<p>особа зі зниженою мобільністю Особа, яка має інвалідність, постійні або тимчасові порушення у пересуванні, орієнтуванні чи користуванні інфраструктурою, транспортом або послугами внаслідок фізичних, сенсорних, когнітивних, психічних, вікових чи інших чинників, що знижують її рухливість, і яка потребує відповідних умов або підтримки для забезпечення рівного доступу та участі в суспільному житті.</p>	Враховано, але із використанням слова "людина" замість "особа"
			<p>людина, що отримала інвалідність унаслідок війни Людина зі стійкими фізичними, когнітивними, сенсорними або ментальними порушеннями, що виникли внаслідок дій, подій або умов, пов'язаних із війною (збройним конфліктом, окупацією,</p>	<p>людина з інвалідністю внаслідок війни Особа, яка має стійкі фізичні, когнітивні, сенсорні або ментальні порушення, що виникли внаслідок дій, подій або умов, пов'язаних із війною (збройним конфліктом, окупацією, військовою службою,</p>	Враховано, але із використанням слова "людина" замість "особа"

			військовою службою, травмою, пораненням, катуванням тощо), що потребує відповідних умов або підтримки для забезпечення рівного доступу та участі в суспільному житті. <i>Людина, яка отримала інвалідність через війну.</i>	травмою, пораненням, катуванням тощо).	
			людина з когнітивними порушеннями Людина зі стійкими труднощами розуміння інформації, абстрактного мислення або ухвалення рішень, яка потребує адаптованого середовища, підтримки та супроводу для реалізації своїх прав та участі в житті суспільства на рівних умовах.	людина з когнітивними порушеннями Людина зі стійкими труднощами розуміння інформації, абстрактного мислення або ухвалення рішень, яка потребує адаптованого середовища, підтримки та супроводу для реалізації своїх прав та участі в житті суспільства нарівні з іншими.	Враховано
			людина з комунікативними порушеннями Людина з труднощами у сприйнятті інформації, її розумінні, у висловлюванні думок, вираженні емоції через вербальні та/або невербальні засоби комунікації, що у взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати її повній та ефективній участі в житті суспільства на рівних умовах з іншими.	Вилучити.	Не враховано
			людина з порушенням руху	людина з порушенням мобільності Людина зі стійкими	Враховано частково. Термін включається у

			Людина зі стійкими порушеннями руху, мовлення, пересування та самообслуговування, що у взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати її повній та ефективній участі в житті суспільства на рівних умовах з іншими	порушеннями координації, руху, пересування та самообслуговування, що у взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати її повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими.	наступній редакції: людина з порушенням мобільності - людина зі стійкими порушеннями рухових функцій (координації, ходи, пересування, самообслуговування), які у взаємодії з бар'єрами можуть обмежувати її повну та ефективну участь у житті суспільства на рівних умовах з іншими
			людина з фізичними порушеннями Людина з тривалими порушеннями опорно-рухових функцій, що в поєднанні з бар'єрами середовища можуть обмежувати її участь у житті суспільства.	Вилучити або деталізувати. Порушення не обов'язково можуть бути тривалими, фізичні порушення стосуються не лише опорно-рухових функцій. Бар'єри стосуються не тільки середовища, але також ставлення та суспільних умов тощо.	Враховано.
			людина, яка перебуває поза ринком праці Людина працездатного віку, що не бере участі в оплачуваній трудовій діяльності та не шукає роботи.	людина поза ринком праці Людина працездатного віку, що не бере участі в оплачуваній трудовій діяльності та не шукає роботи.	Враховано
			людина, яка потребує працевлаштування з підтримкою	Незрозуміло, що таке «закріплення на робочому місці».	Враховано частково. Визначення терміну подається у наступній редакції: людина, яка

			Людина, що через стан здоров'я чи життєві обставини може працювати на відкритому ринку праці, але потребує індивідуальної допомоги, адаптації або супроводу для успішної роботи та закріплення на робочому місці.		потребує працевлаштування з підтримкою - людина, що через стан здоров'я чи життєві обставини може працювати на відкритому ринку праці, але потребує індивідуальної допомоги, адаптації або супроводу для успішної роботи та закріплення на робочому місці впродовж тривалого часу
			людина, яка прибула з постраждалої громади Людина, що була змушена тимчасово або постійно залишити місце проживання через надзвичайну ситуацію, збройний конфлікт, окупацію, екологічну катастрофу чи інші загрози життю у своїй громаді.	Вилучити або переробити. Зараз збігається з терміном «людина, яка залишила дім через війну»	Враховано
			спеціальний педагог, який працює з учнями з порушеннями зору, слуху чи розвитку Фахівець, що працює з учнями з особливими освітніми потребами, забезпечуючи адаптацію	Вилучити.	Не враховано. Цей термін є важливим для визначення в сфері безбар'єрності.

			навчального процесу, застосування спеціальних методик і підтримку в освітньому та соціальному розвитку як у спеціальних класах, так і в інклюзивних.		
			фахівець із безбар'єрності Професійно підготовлений фахівець, що має необхідну кваліфікацію у сфері безбар'єрності та працює над упровадженням принципів рівності, доступності, інклюзивності, універсального дизайну у фізичному, інформаційному, цифровому середовищі та послугах.	фахівець із безбар'єрності Професійно підготовлений фахівець, що має необхідну кваліфікацію у сфері безбар'єрності та працює над упровадженням принципів рівності, доступності, залучальності, універсального дизайну у фізичному, інформаційному, цифровому середовищі та послугах.	Враховано частково.
			фахівець із розвитку дитини Спеціальний педагог, що працює з дітьми з можливими порушеннями розвитку, когнітивними або ментальними порушеннями.	Вилучити.	Не враховано. Цей термін є важливим для визначення в сфері безбар'єрності.
8.	Текст проєкту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Матвійшин Євген Григорович, Вешгора Юрій Захарович, <i>Національний університет «Львівська політехніка»</i>	4.11.5 безбар'єрність фізична Умови, що забезпечують рівний та безпечний доступ до громадських будівель, споруд, публічних місць, транспорту, житлової, комунальної та соціальної інфраструктури для всіх соціальних груп.	4.11.5 безбар'єрність фізична Умови, що забезпечують рівний та безпечний доступ до будівель, споруд, публічних місць, транспорту, житлової, комунальної та соціальної інфраструктури для всіх соціальних груп.	Не враховано. Враховано інше визначення відповідно до пропозицій.

		(лист від 16.12.2025 № 2275/25)			
			4.28 мнемосхема Рельєфна або візуально-тактильна схема приміщення, будівлі чи території, що містить умовні позначення, написи шрифтом Брайля, кольорові та контрастні маркування, які забезпечують доступне сприйняття інформації про структуру простору та допомагають зорієнтуватися й безпечно пересуватися особам із порушеннями зору, когнітивними порушеннями або труднощами орієнтації в просторі.	4.28 мнемосхема Засіб забезпечення навігації (орієнтування) осіб з порушеннями зору, що є тактильним планом будівлі, об'єкта, окремих локацій прилеглої території, розташований у доступному та зрозумілому для маломобільних груп населення місці переважно біля входу до будівлі (об'єкта), часом із вмонтованим аудіосупроводом.	Не враховано. Враховано інше визначення відповідно до пропозицій.
			—	тактильний наземний, підлоговий показчик Смуги з різних матеріалів визначеного кольору і рисунка рифлення, що дає змогу особам із порушеннями зору розпізнавати типи дорожнього або підлогового покриття через відчуття на дотик стопами ніг, тростиною або використовуючи залишковий зір.	Враховано
			4.16 дискримінація Порушення прав людини та/або групи людей за ознакою раси, кольору шкіри, статі, віку, інвалідності, громадянства, місця проживання,	4.16 дискримінація Порушення прав людини та/або групи людей за ознакою раси, кольору шкіри, статі, віку, інвалідності, громадянства, місця проживання,	Не враховано. За іншою пропозицією термін приведено у відповідність до визначень,

			етнічним та соціальним походженням, сімейним та майновим станом, політичними, релігійними та іншими переконаннями, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.	етнічним та соціальним походженням, сімейним і майновим станом, політичними, релігійними та іншими переконаннями, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.	закріплених у Законі України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06 вересня 2012 року № 5207-VI (зі змінами).
			4.17 довготривалий догляд Система соціальних і побутових послуг, які надають людям, що мають сталі порушення функціонування (через вік, хронічну хворобу або інвалідність) й потребують постійної чи регулярної допомоги для забезпечення базових потреб, підтримки здоров'я, незалежності та гідного рівня життя за місцем проживання в їхній громаді.	4.17 довготривалий догляд Система соціальних і побутових послуг, які надають людям, що мають сталі порушення функціонування (через вік, хронічну хворобу або інвалідність) і потребують постійної чи регулярної допомоги для забезпечення базових потреб, підтримки здоров'я, незалежності та гідного рівня життя за місцем проживання в їхній громаді.	Враховано
			4.52 стереотип Стійке, спрощене уявлення про людину та/або групу людей, події чи явища, переважно ґрунтоване не	4.52 стереотип Стійке, спрощене уявлення про людину та/або групу людей, події чи явища, переважно ґрунтоване	Не враховано. Тут мова іде сама про «узагальнену

			на власному досвіді, а на узагальненій інформації, усталений у суспільстві, медіа та культурі, що не враховує її/їхні індивідуальні ознаки.	не на власному досвіді, а на узагальненій інформації, усталене у суспільстві, медіа та культурі, що не враховує її/їхні індивідуальні ознаки.	інформацію, усталені й у сіспільстві».
				Щодо розділу «АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК ТЕРМІНІВ» – ми помітили такі недоліки: У покажчику є на букву «О» одяг адаптивний, але без номера. Те ж на букву «С» є спорт адаптивний, але без номера.	Враховано
9.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Ковальськи й Євген, <i>Громадська рада при Міністерстві молоді спорту</i> (лист від 16.12.2025 № 2276/25)		За результатами проведення електронних консультацій Громадська рада при Міністерстві молоді спорту підтримує проект першої редакції стандарту «Термінологія безбар'єрності». Зауваження та пропозиції до проекту відсутні.	Враховано
10.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Сугак Людмила, <i>Міністерство юстиції з питань європейської інтеграції</i> (лист від 18.12.2025 № 2300/25)	4.16 дискримінація порушення прав людини та/або групи людей за ознакою раси, кольору шкіри, статі, віку, інвалідності, громадянства, місця проживання, етнічним та соціальним походженням, сімейним та майновим станом, політичними, релігійними та іншими переконаннями, мовними або іншими ознаками, які були, є та	4.16 дискримінація ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть	Не враховано. За іншою пропозицією термін приведено у відповідність до визначень, закріплених у Законі України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06

			<p>можуть бути дійсними або припущеними, обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.</p>	<p>бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними).</p>	<p>вересня 2012 року № 5207-VI (зі змінами).</p>
				<p>З метою приведення у відповідність до термінології Конституції України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», «Про правотворчу діяльність» проект стандарту потребує доопрацювання в частині слів «громади», «життя громади», «окупація», «підзаконний акт».</p>	<p>Враховано. «підзаконний акт» уточнено як «підзаконний нормативно-правовий акт», «окупація» у визначеннях про війну - узгоджено з «тимчасовою окупацією» (у профільному законі фігурує формулювання «тимчасова окупація»), «людина, яка прибула з постраждалої громади» («...загрози життю у своїй громаді» - якщо йдеться про адмінідиницю</p>

					місцевого самоврядування писати «територіальна громада»
11.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Козловська Наталія, <i>Міністерств о розвитку громад та територій України</i> (лист від 18.12.2025 № 2298/25)	–	За результатом розгляду, в межах компетенції, повідомляємо про відсутність пропозицій до проекту стандарту державної мови «Термінологія безбар'єрності»	Враховано
12.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Власова Андріяна Володимирівна, Відділ Ради Європи, прав людини та координації гендерних питань Департамент у міжнародних організацій Міністерства закордонних справ України (лист	4.16 дискримінація Порушення прав людини та/або групи людей за ознакою раси, кольору шкіри, статі, віку, інвалідності, громадянства, місця проживання, етнічним та соціальним походженням, сімейним та майновим станом, політичними, релігійними та іншими переконаннями, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно	пункт 4.16 проекту доцільно привести у відповідність до визначень, закріплених у Законі України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06 вересня 2012 року № 5207-VI (зі змінами).	Враховано. Термін викладається у наступній редакції: дискримінація - ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками,

		від 18.12.2025 № 2288/25)	обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.		які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі - певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними
			4.16.2 дискримінація непряма Порушення прав, за яких унаслідок реалізації чи застосування формально нейтральних правових норм, критеріїв оцінки, правил, вимог чи практики для людини та/або групи людей за її/їхніми певними ознаками виникають менш сприятливі умови порівняно з іншою людиною та/або групами людей, крім випадків, коли їх реалізація чи застосування має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи	пункт 4.16.2 проєкту доцільно привести у відповідність до визначень, закріплених у Законі України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06 вересня 2012 року № 5207-VI (зі змінами).	Враховано. Термін укладається у наступній редакції: Непряма дискримінація — це ситуація, за якої внаслідок реалізації чи застосування формально нейтральних правових норм, критеріїв оцінки, правил, вимог чи практик для особи або групи осіб виникають менш сприятливі умови за

			досягнення якої є належними та необхідними.		ознаками, визначеними цим Законом, порівняно з іншими особами, крім випадків, коли їх реалізація або застосування має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, а способи її досягнення є належними та необхідними.
			2. Нормативні покликання (с. 5).	Перейменувати п. 2 «Нормативні покликання» проекту Стандарту на « Нормативно-правові засади » та, відповідно, доповнити його посиланням на Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06 вересня 2012 року № 5207-VI (зі змінами та доповненнями) як один з базових нормативно-правових актів.	Враховано
13.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Сачук Юлія , <i>Громадська організація осіб з інвалідністю «Fight For Right»/»Боро</i>	4.40 самостійний спосіб життя	Замінити на термін « незалежне життя » з огляду на ґрунтовну та принципову різницю у їх змісті. Незалежний життя передбачає володіння людиною свободою волі, вибору та рішень, при цьому, не зобов'язує її одноосібно брати на	Враховано

		<p><i>тьбі за права»</i> (лист від 18.12.202 5 № 2280/25)</p>		<p>себе весь тягар дій, а також передбачає право та можливість звертатися за допомогою та підтримкою, наприклад в ухваленні рішень, веденні побуту, комунікації з владою та громадою та інших важливих аспектах життя, що підкреслено у Загальному коментарі № 5 Комітету ООН з прав людей з інвалідністю, Розділ 3.13 . У той же час, самостійний спосіб життя передбачає відмову від таких можливостей на користь зобов'язання одноосібно (тобто самостійно) виконувати всі дії, приймати рішення тощо без звернення за підтримкою та допомогою. Оскільки право та можливість отримувати ту чи іншу необхідну підтримку для людей з інвалідністю є надзвичайно важливими, вважаємо, що доцільніше говорити про незалежність, а не самостійність в контексті визначення способу життя. Також варто підкреслити, що саме формулювання «незалежне життя» є точним перекладом правової концепції «independent living», що використовується в Конвенції</p>	
--	--	---	--	--	--

				ООН про права людей з інвалідністю, а також європейських нормативних документах, а його використання сприятиме гармонізації українського правового поля з європейським.	
			4.39 розумне пристосування Індивідуальні технічні, технологічні й програмні модифікації та рішення, що усувають бар'єри для людей з інвалідністю, дозволяючи їм користуватися всіма правами та брати участь в житті суспільства на рівних умовах з іншими.	У терміні відсутня частина з визначення, яка стосується винятків з розумного пристосування. У визначенні наданому Конвенцією ООН про права осіб з інвалідністю у цьому терміні є частина: <i>«що не становлять непропорційного чи не виправданого тягаря»</i> . Ця частина визначення є дуже важливою, адже концепція розумного пристосування розвивалася в кількох напрямках: стандартними рішеннями не можливо закрити всі запити на створення умов, але не всі запити можна задовільнити, звідси і взялася частина щодо винятків, коли пристосування становить надмірний або не виправданий тягар. Розумне пристосування вже частково стало частиною національного законодавства, тому пропонували би не відходити від стандарту наданого	Не враховано.

				Конвенцією ООН про права осіб з інвалідністю і використовувати редакцію з Конвенції, що дозволить не спотворити міжнародне розуміння терміну.	
			4.48 спеціальний дизайн Спеціалізовані рішення з адаптації, що розв'язують найскладніші проблеми зручності та доступності до користування предметами, об'єктами оточення або простором для конкретної людини.	Видалити цей термін, адже по суті індивідуальні рішення це і є про розумне пристосування, а додавання нового терміна лише ускладнює систему створення умов.	Враховано
			–	Правосуб'єктність Універсальне право кожної людини бути визнаною суб'єктом права та здійснювати свої права на рівних засадах з іншими, з доступом до необхідної підтримки у разі потреби.	Враховано
14.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар'єрності»	Фархадов Фархад, <i>Міністерство у справах ветеранів України</i> (лист від 18.12.2025 № 2283/25)	–	Привести термінологію розділу 4 «Основний зміст» проекту Стандарту у відповідність до Конвенції про права осіб з інвалідністю, ратифікованої Законом України від 16 грудня 2009 року № 1767-VI, та інших нормативно-правових актів.	Враховано
15.	Текст проекту стандарту «Термінологія	Токарева Уляна, <i>Міністерство молоді та</i>	4.13.4 вік молодий Етап індивідуального розвитку людини, що охоплює період від 14 до 35 років.	У визначенні п. 4.13.4 «вік молодий»	Враховано

	гія безбар'єрності»	<i>спорту України</i> (лист від 18.12.202 5 № 2281/25)		слова «період від 14 до 35 років» замінити словами «період від 14 до 35 років включно».	
			4.4 адаптивний спорт Види фізичної активності, адаптовані або створені для людей з інвалідністю та/або з порушеннями функціонування; діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на залучення таких осіб до занять фізичною культурою з метою сприяння відновленню для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності, соціально-трудової адаптації та інтеграції в суспільство, сприяння фізичній, психологічній реабілітації, забезпечення можливості ведення самостійного способу життя та залученості до місцевої спільноти.	4.4 адаптивний спорт Діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на залучення осіб з інвалідністю та/або осіб з обмеженням повсякденного функціонування до занять фізичною культурою з метою сприяння відновленню для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності, соціально-трудової адаптації та інтеграції в суспільство, сприяння фізичній, психологічній реабілітації, забезпечення можливості ведення самостійного способу життя та залученості до місцевої спільноти.	Враховано
16.	Текст проекту стандарту «Термінологія гія безбар'єрності»	Виргосу Ірина Григорівна, Представництво ЮНЕСКО в Україні (лист від 18.12.2025 № 2289/25)	—	Додати термін «безбар'єрність послуг»	Враховано. Додано термін “безбар'єрність послуг” і з наступним визначенням: — це така організація, надання і отримання послуг, за якої кожна людина може

					скористатися ними самостійно, без перешкод, принижень і додаткових зусиль, незалежно від віку, стану здоров'я, інвалідності, мови, цифрових навичок чи інших ознак.
			<p>4.23 залучуваність Властивість середовища, політики чи практики бути відкритими і пристосованими до різних людей, ураховувати їхні індивідуальні потреби та забезпечувати умови для рівноправної участі в житті суспільства й відчуття приналежності. <i>Інклюзивність</i>.</p>	<p>Термін «залучування», запропонований на заміну наявному терміну «інклюзивність», викликає жваву дискусію в експертному колі, зокрема й серед спільноти людей з інвалідністю. Утім, окрім наявної дискусії в суспільстві щодо його використання, у Стандарті не зовсім точно запропоноване тлумачення. Так, залучуваність – це процес, дія. Відповідно, від похідного слова «залучення» (див. Тлумачний словник української мови). В описі терміна в Стандарті йдеться не про «процес», а про «властивість» середовища. Слід зауважити, що самого опису слова «залучування» в Словнику немає. Утім, зважаючи на те, що українська мова гнучка, це слово цілком може вживатися. У намаганні знайти український</p>	<p>Не враховано. Залучування (те саме, що і «інклюзивність») – це процес системних змін у політиках, практиках і середовищі, спрямований на забезпечення рівної участі всіх людей в суспільному житті та недопущення виключення</p>

				<p>Відповідник терміну «інклюзивність», <i>запропоноване нове поняття не повно мірою відображає вже усталене значення «інклюзивність»</i>. Як рішення, пропоную поміркувати над тим, щоб внести у цей термін зміни, щоб якомога точно пояснити його значення, а також у дужках додати відсилку-згадку про інклюзивність. До прикладу, це може виглядати так: Залучування (те саме, що і «інклюзивність») – це процес... (і опис самого терміну). Тим самим можна зняти напругу в експертному колі щодо використання цього терміну. Також це не суперечить наявним українським нормотворчим документам, в яких з 2011 року був уведений термін «інклюзія», «інклюзивність».</p> <p>Слід додати, що в самому тексті Стандарту кілька разів використовується слово «інклюзія». З огляду на це не пояснити сам термін «інклюзивність» (чи принаймні згадати про нього) виглядає як таким, що випало з фокусу уваги розробників Стандарту.</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>Необхідно уніфікувати вживання «безбар'єрність фізична» чи «безбар'єрність об'єктів фізичного оточення» або пояснити різницю. Описова частина термінів «інвалідність» або ж «толерантність» потребує доповнення.</p>	<p>Враховано частково. Термін «фізична безбар'єрність», а «безбар'єрність об'єктів фізичного оточення» визначається як уточнення/синонім. Термін «інвалідність» доповнено в описовій частині «...у взаємодії з бар'єрами фізичного, інформаційного, цифрового та соціального середовища може обмежувати повну й ефективну участь людини в житті суспільства на рівних умовах з іншими»</p> <p>Термін «толерантність» доповнено в описовій частині «...що ґрунтується на повазі до гідності та прав людини, прийнятті різноманіття й відмові від дискримінаційних</p>
--	--	--	--	---	--

					практик у взаємодії та прийнятті рішень”
17.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар’єрності»	Мойсюк Євген, <i>Міністерств о оборони України</i> (лист від 19.12.2025 № 2305/25)		У Міністерстві оборони України розглянуто проект Стандарту державної мови «Термінологія безбар’єрності», за результатами якого пропозицій та зауважень немає.	Враховано
18.	Текст проекту стандарту «Термінологія безбар’єрності»	Пишний Андрій, <i>Національний банк України</i> (лист від 19.12.2025 № 2310/25)		Додати необхідні нормативно-правові акти до розділу «Бібліографія», зокрема: розділ “Бібліографія” не містить посилань на нормативно-правові акти, у яких визначено низку термінів, ужитих у Проекті. Так, визначення терміна “абілітація” міститься в Законі України “Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я”; термін “реабілітація (людей з інвалідністю, психолого-педагогічна, професійна, соціальна, психологічна, фізкультурно-спортивна)” визначено в Законі України “Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”; термін “особа з інвалідністю” – у Законах України “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні” та “Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”; термін	Враховано

				<p>“інвалідність” – у Законі України “Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”; термін “дискримінація (пряма, непряма)” – у Законі України “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні”; терміни “універсальний дизайн”, “розумне пристосування”, “шрифт Брайля”, “мнемосхема” – у Державних будівельних нормах В.2.2-40:2018 “Інклюзивність будинків і споруд. Основні положення”, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (зі змінами); термін “аудіоопис” відповідає терміну “аудіодискрипція (тифлокоментування)”, визначення якого міститься в Законі України “Про авторське право і суміжні права”.</p>	
			<p>4.8 бар’єр Чинник, що перешкоджає повноцінній і рівній участі в житті суспільства людини та/або групи людей за етнічним та соціальним походженням, ознакою раси,</p>	<p>термін 4.8 бар’єр не потребує окремого визначення, оскільки детально розкривається в термінах 4.8.1–4.8.9 (бар’єр інформаційний, комунікаційний, культурний, середовища тощо).</p>	<p>Не враховано. Сам термін «бар’єр» має бути окремим і використовуватися не лише у прив’язці до певних з них.</p>

			кольору шкіри, статі, інвалідності, стану здоров'я, віку.		
				Терміни 4.8.1 бар'єр інституційний та 4.8.5 бар'єр нормативний можуть бути об'єднані, оскільки політика, регламенти, правила, процедури тощо установ та організацій охоплюються ширшим поняттям – “нормативно-правовий акт” [частина друга статті 8 Закону України “Про правотворчу діяльність” (уводиться в дію через один рік із дня припинення або скасування воєнного стану в Україні)].	Не враховано. Бар'єр інституційний прямо чи опосередковано унеможливує або обмежує рівний доступ людей до послуг, ресурсів, участі в ухваленні рішень чи реалізації прав. Натомість бар'єр нормативний прямо чи опосередковано унеможливує або обмежує рівний доступ осіб до реалізації прав, користування послугами, ресурсами чи участі у суспільному житті.
				Терміни 4.6 антидискримінація та 4.29 недискримінація можуть бути об'єднані без втрати смислового навантаження (принагідно звертаємо увагу, що Закон України “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні” оперує одним поняттям – “недискримінація”).	Враховано.

				Термін 4.48 спеціальний дизайн доцільно виключити або об'єднати з терміном 3.49 універсальний дизайн , адже саме універсальний дизайн будівель, предметів, програм і послуг є первинною умовою безбар'єрності, тоді як спеціальні рішення є розумним пристосуванням.	Враховано.
				Термін 4.35 проста мова можна об'єднати з терміном 4.58 формат легкого читання , оскільки вони мають спільну мету застосування.	Не враховано. Ці терміни є різними по значенню.
				Термін 4.8.7 бар'єр ставлення охоплюється терміном 4.8.4 бар'єр культурний , позаяк упереджене ставлення до людини формують усталені в суспільстві норма, звичай, практика.	Не враховано. Бар'єр ставлення — як ми поводимося з людиною. Це про індивідуальну поведінку, а “культурний бар'єр” — чому ми вважаємо таку поведінку нормальною. Це про норми і традиції суспільства
				Термін 4.11.5 безбар'єрність фізична може бути об'єднано з терміном 4.20 забезпечення безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг , оскільки обидва акцентують на доступності для всіх соціальних	Враховано частково.

				груп об'єктів фізичного оточення і послуг.	
				Водночас Проект не містить термінів, що належать до понять зі сфери безбар'єрності, зокрема інклюзія, інклюзивний продукт / послуга, маломобільні групи населення . Отже, пропонуємо їх надати.	Враховано частково. Додано термін «маломобільні групи населення (МГН)» — люди, які через стан здоров'я, вік або життєві обставини мають труднощі з самостійним пересуванням чи доступом до послуг/інформації та потребують безбар'єрних рішень.
			4.9 безбар'єрна мова Мова, що ґрунтується на принципі поваги до гідності кожної людини та не містить слів, фраз або виразів, які відображають упереджене, стереотипне чи дискримінаційне ставлення до людей.	Термін 4.9 безбар'єрна мова акцентує на повазі до людини та виключенні слів, фраз або висловів, що відображають упереджене чи дискримінаційне ставлення до людини. Відповідно до такого визначення термін доцільно сформулювати як «етично коректна мова»; в іншому разі зазначити категорію людей, у взаємодії з якими є потреба в такій мові (людина з порушеннями мовлення, слуху).	Не враховано. Термін «безбар'єрна мова» ґрунтується на принципі поваги до гідності кожної людини, а не фокусується на порушеннях людини.
			4.18 доступний інтерфейс вебсайту	Термін 4.18 доступний інтерфейс вебсайту містить згадку лише про вебсайт, тоді як інтерфейс має	Враховано частково. Уточнено термін -

			<p>Інтерфейс, спроектований із застосуванням принципів універсального дизайну і стандартів цифрової доступності або реалізований у такий спосіб, щоб люди з різною здатністю сприйняття, рухливості, когнітивної обробки інформації та сенсорними порушеннями могли ним користуватися.</p>	<p>бути доступним у всіх програмних засобах, що працюють за допомогою мережі «Інтернет» (мобільні / платіжні застосунки, соціальні мережі, інтернет-форуми, платформи онлайн-оголошень, торгові майданчики, маркетплейси тощо). Отже, слово “вебсайт” доцільно замінити словом “вебресурс”, передбачивши все, що доступно в мережі Інтернет за допомогою веббраузера та/або інших користувацьких програмних засобів.</p>	<p>“доступний інтерфейс вебресурсу”</p>
			<p>4.24 інакшість людини Унікальність, що виникає завдяки сукупності неповторних рис, особливостей, поглядів і робить людину відмінною від інших.</p> <p>4.33 прийняття інакшості людини Комплекс дій та практик, за яких визнають індивідуальність інших людей, унікальність їхніх поглядів, переконань,</p>	<p>У термінах 4.24 інакшість людини та 4.33 прийняття інакшості людини вбачається <u>дискримінаційна складова</u>. Слово “унікальність” видається більш етичним.</p> <p>4.24 унікальність людини індивідуальність, що виникає завдяки сукупності неповторних рис, особливостей, поглядів і робить людину відмінною від інших.</p>	<p>Враховано частково, в частині назви термінів.</p>

			особливостей, способу життя, походження, життєвого досвіду та фундаментальної цінності для співпраці без осуду чи спроб змінити їх.	4.33 прийняття унікальності людини Комплекс дій та практик, за яких визнають індивідуальність інших людей, унікальність їхніх поглядів, переконань, особливостей, способу життя, походження, життєвого досвіду та фундаментальної цінності для співпраці без осуду чи спроб змінити їх.	
			4.55 толерантність Свідома здатність людини безконфліктно визнавати право інших людей на поведінку, погляди, переконання, вірування, звичаї та способи життя, що відрізняються від її власних.	У визначенні терміна 4.55 толерантність доцільно послуговуватися перекладом з англійської мови – терпимість, прийняття та розуміння – без використання слова “здатність”	Не враховано. Слово «терпимість» має певну негативну конотацію, семантично дорівнює «витримувати щось неприємне» або «мириться з чимось небажаним».
			4.56 українська жестова мова Природна мова спільноти жестомовних людей в Україні, що має власну граматику, лексичну систему, правила словотворення й синтаксис.	Визначення терміна 4.56 українська жестова мова доречно доповнити ознакою групи людей, які нею користуються (люди з порушеннями слуху).	Враховано
			Пункт 3 Загальні пояснення	Також слід застерегти від використання в Проєкті, що популяризує просту мову (максимально зрозумілу для більшості людей) та формат легкого читання (використання	Враховано частково.

				базової лексики), понять, не зрозумілих широкій громадськості без спеціальної освіти, зокрема <i>дихотомія, імпліцитний, патологізувальний, перцептивний, інтегральна властивість, сталі порушення функціонування, асистивна технологія, без надання принаймні їх визначення.</i>	
--	--	--	--	---	--

*Робоча група також ухвалила рішення використовувати у Стандарті словосполучення «суспільні групи» замість «соціальні», оскільки «соціальні групи» — це сукупність людей, які об'єднані спільними соціальними характеристиками, статусом, відносинами або взаємодією. Натомість «суспільні групи» ширше поняття, яке охоплює великі сегменти суспільства, об'єднані за макросоціальними ознаками, спільними інтересами або роллю в суспільстві.

Схвалено на засіданні робочої групи «20» лютого 2026 року (протокол № 6).

Голова робочої групи

Тетяна ЛОМАКІНА

Секретар робочої групи

Антон ЯНЧЕНКО